

Навальна М. І.

<https://orcid.org/0000-0002-5064-3122>

Національний університет біоресурсів і природокористування України

АКТУАЛІЗАЦІЯ ВЕРБАЛЬНОЇ ОЦІНКИ В МОВІ СУЧАСНИХ УКРАЇНСЬКИХ МАСМЕДІА

У розвідці розглянуто сучасні матеріали масмедіа періоду повномасштабної російсько-української війни, у яких зафіксоване використання оцінної лексики, зокрема описано та класифіковано 1) медичну лексику в переносному значенні та 2) інвективну лексику (з групи слів на позначення тварин).

Під час вивчення журналістських матеріалів українського інформаційного простору були використані такі методи як спостереження, класифікації, а також метод опису лексичних одиниць.

Дослідження засвідчило, що в мові сучасних українських засобів масової комунікації помітна тенденція до активізації переносно вжитих слів на позначення різних дій, процесів та станів, зокрема велику кількісно групу складає медична лексика, яка в інших сферах контрастує з нейтральною лексикою, надає журналістським матеріалам емоційно-експресивного забарвлення. Зазвичай вони стилістично марковані, співвідносні з розмовним стилем та мають виразне пейоративне забарвлення. Уживання слів із переносним значенням у публіцистиці засвідчило функціонально-стильову дифузність лексики як одну з визначальних тенденцій у розвитку сучасної української мови.

Під час вивчення текстів масмедіа було встановлено, що журналісти активно використовують інвективні слова. За допомогою вказаних негативнооцінних лексем автори створюють відповідні характеристики тих, хто є ворогом української держави, підіграє на боці ворога і прагне здійснити підлі вчинки.

Аналізовані лексеми віддзеркалюють негативні процеси в суспільстві в період війни, а також засвідчують тяглість лінгвістичних позицій щодо функціонування пейоративних лексем у різних сферах функціонування.

Результати дослідження дали підстави зробити такі висновки: використання оцінної лексики виконує функцію підвищення уваги споживача інформації, апелюючи до його зацікавленості чи стимулюючи інтерес до тих чи тих подій. У період повномасштабної російсько-української війни спостерігаємо активізацію вербальної оцінки, яка експресивізує текст, іноді слугує інструментами для маніпуляції суспільною свідомістю.

Ключові слова: мова масмедіа, вербальна оцінка, негативна оцінка, позамовні чинники, споживач інформації, російсько-українська війна, стилістична роль.

Постановка проблеми. На сучасному етапі лінгвістичних досліджень категорія оцінки відіграє важливу роль, оскільки вона «пов'язана з антропоцентричною парадигмою сучасної лінгвістики, фактично виражає особливе ставлення мовця до того, що говориться, до твердження, а тому використовується як засіб комунікативної стратегії мовної особистості» [10, с. 129]. Поняття категорії оцінки в мовознавстві стосується вираження позитивного, негативного або нейтрального ставлення учасника розмови, яке реалізу-

ється через певні мовні засоби. Незважаючи на те, що між мотивом оцінки та самою оцінкою немає прямого зв'язку, у когнітивних системах свідомості людини закладено комплекс уявлень про різні об'єкти, що зумовлюють характер оцінки та причини її формування. Висловлена оцінка, чи то у явній, чи неявній формі, завжди порівнюється із визначеними вимірами і включає як суб'єктивний компонент (модальна оцінна структура), так і об'єктивний компонент (описовий, ознаковий), які діють у взаємозв'язку.

Категорія оцінки в мовному контексті не лише додає пропозиціям прагматичну насиченість, але й передає взаємодію семантичних параметрів та умов комунікації. Ця категорія пронизує концептуальну та аксіологічну картину світу, виконуючи одночасно когнітивну (пізнавальну) і комунікативно-прагматичну функції, а також впливаючи на формування уявлень про цінності чи антицінності в межах конкретної культури.

У мові засобів масової комунікації оцінка часто передається емоційно-експресивною лексикою. Для посилення ефекту більшість медіа пропонують готову оцінку, звільняючи читача від необхідності вироблення власної. Використання маніпулятивних стратегій, спрямованих на закріплення нав'язуваних оцінок і переконань, полегшує процес сприйняття інформації. У сучасну епоху комунікацій з миттєвим поширенням інформації значення оціночного компонента різко зростає: оцінка не тільки оптимізує сприйняття, але й формує певні образи відповідно до редакційної політики медіа чи автора. Це стосується не лише окремих випадків, але й загальносвітових проблем. Виходячи з цього, можна припустити, що сучасний медіапростір перетворюється на арену оцінок і суджень, подекуди втрачаючи риси аналітичного інформаційного простору.

Фахові завдання журналіста полягають у подачі навіть звичайних новин в яскравій та емоційно насиченій формі. Вербальна оцінка є складовою частиною інформаційного простору, що дозволяє в період повномасштабної російсько-української війни відповідно характеризувати учасників подій та їхні дії, вчинки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вербальну оцінку в українському наукознавстві вивчали Н. О. Бігунова [2], О. В. Ковтун [5], Н. В. Кондратенко [6], Т. А. Космеда [7], О. В. Халіман [7], Д. С. Кривенченко [8], Г. І. Приходько [10] та ін. Оцінку в масмедійних текстах досліджували Ю. В. Калужинська [4], Н. М. Костусяк [14; 15], Н. М. Шульська [12] тощо.

Постановка завдання. Мета наукової розвідки – проаналізувати сучасні матеріали масмедіа періоду повномасштабної російсько-української війни, у яких зафіксоване використання оцінної лексики, зокрема описано та класифіковано 1) медичну лексику в переносному значенні та 2) інвективну лексику (з групи слів на позначення тварин).

Під час вивчення журналістських матеріалів інформаційного простору були використані такі методи як спостереження, класифікації, а також опису лексичних одиниць.

Об'єкт дослідження – медична та інвективна лексика в мові сучасних українських засобів масової інформації.

Виклад основного матеріалу. У період повномасштабної російсько-української війни 2022-2026 рр. у мові засобів масової комунікації актуалізувалися оціночні мовні одиниці, зокрема негативного характеру. Як засвідчує корпус лексичного матеріалу, до тематики суспільних процесів проникає низка слів медичної тематики. Якщо у попередні періоди ця тенденція була характерна тільки для економічної тематики. Дослідниця Т. І. Прудникова висновкує, що «у сучасних засобах масової комунікації медична лексика переважно негативно характеризує процеси, які відбуваються в економічній сфері. Використання слів у переносному значенні надає публіцистиці розмовності. На лексеми *реанімація*, *реанімувати* досить часто натрапляємо в заголовкових комплексах. У такий спосіб автори намагаються привернути увагу читачів та глядачів» [11, с. 98–99].

Джерельна база сучасних масмедіа підтверджує тяглість тенденції до використання лексеми *реанімація* «1. Сукупність медичних заходів, спрямованих на відновлення життєдіяльності вмираючого організму; оживлення організму після клінічної смерті. 2. *розм.* Відділення, палата лікарні, в яких проводиться відновлення життєвих функцій організму, оживлення. 3. *розм.* Машина швидкої допомоги для реанімації (у 1 знач.) на догоспітальному етапі. 4. *перен.* Відновлення, відродження, оживлення чого-небудь» [3, с. 1204], яке у мові масмедіа переважно вживають у четвертому переносному значенні. Напр.: *Як вистояла наша економіка. Вона була у реанімації* – Ігор Бураковський (<https://podcasts.nv.ua>, 24.12.2023).

Із початком повномасштабної російсько-української війни негативна оцінка в українській публіцистиці актуалізувалася стосовно російських економічних процесів, пор.: *Російська економіка в «реанімації» через санкції* – президент Єврокомісії (<https://www.unian.ua>, 14.09.2024).

Пізніше мовознавці зауважують про розширення сфери використання медичної лексики, зокрема «чимало лексем медичної сфери журналісти активно вживають у переносному значенні, характеризуючи процеси суспільно-політичного життя. Поширеною в текстах означеної тематики є лексема *хворий*» [9, с. 227].

Зібраний з мови масмедіа сучасний фактичний матеріал засвідчує активне використання лексем *метастаз*, *гангрена*, *епідемія* та ін. Так, іменник *метастаз* «1. Перенесення певного патологічного

матеріалу з ураженої частини організму в іншу, де й виникає відповідний хворобливий процес. 2. Вогнище хвороби, що виникає внаслідок такого перенесення» [13, IV, с. 686], в оцінці журналістів аналізована лексема найчастіше фіксується у складі словосполучки *метастази війни* в значенні «тривалість негативних наслідків війни», напр.: **Метастази війни: чому затягування лише збільшує карту бойових дій** (<https://apostrophe.ua>, 07.10.2025). Фіксуємо в заголовковому комплексі аналізований зворот у переносному значенні, а в другому реченні також фіксуємо медичний зворот – *епідемія раку* (лексему *епідемія* удокладнено проаналізуємо нижче – авт.), пор.: **Метастази війни. Чи загрожує Україні епідемія раку** (<https://life.liga.net>, 11.02.2025). У журналістському тексті йдеться про те, що повномасштабна російсько-українська війна не тільки через фізичні втрати, але й через стреси, постійну тривожність у громадян матиме як наслідки – ріст онкологічних захворювань.

Журналісти зауважують, що вплив повномасштабної війни характерний не тільки для України, але й для Європи. Використовуючи медичну лексику, автори наголошують на негативних наслідках в інших країнах. Пор.: **Метастази великої війни в Європі: що буде далі. Ця війна є, до певної міри, раковою пухлиною** (<https://dumka.media>, 07.10.2025); **Війна як ракова пухлина** (заг.). **Ця війна є, до певної міри, раковою пухлиною** (<https://espresso.tv>, 12.10.2025); **Війна, що завжди протягом всієї історії людства вважалась катастрофою, увійшла в нашу ментальність, як ракова пухлина, стала невіддільною частиною життя українців...** (<https://intent.press>, 03.07.2026). Вербальна негативна оцінка підсилюється словосполучкою *ракова пухлина*. Російсько-українську війну порівнюють із цим онкологічним утворенням. Лексикографічні праці подають визначення: *пухлина* «1. Болюче припухле місце, здуття на шкірі людини або тварини. // Припухле місце біля очей. 2. Розрощення тканин, новоутворення в організмі людини або тварини. **Доброякісна пухлина** див. доброякісний; **Злоякісна пухлина** – новоутворення в організмі людини або тварини, що має здатність метастазувати, розносити ракові клітини з плином крові або лімфи» [13, VIII, с. 408]; У сполучі з прикметником *раковий* «прикм. до *рак* 2» [13, VIII, с. 445] (*рак* 2 «1. мед. Злоякісна пухлина на зовнішніх або внутрішніх органах людини чи тварини. 2. Хвороба рослин, яка виявляється в утворенні наростів, напливів або ран на їх стеблах і корінні») [13, VIII, с. 444] засвідчує злоякісність ознаки, так *злаякісний*

«1. Дуже шкідливий, небезпечний, загрозливий для життя. 2. *перен.* Який відзначається поганими властивостями, має вади» [13, III, с. 606].

Ще на початку повномасштабного вторгнення в Україну (2022-2023 рр.) в мові засобів масової інформації автори *раковою пухлиною* називали не тільки війну, але й країну-агресора та її очільника, пор.: **Росія – це ракова пухлина, яку треба знищити – речник ПЦУ** (<https://religionpravda.com.ua>, 24.01.2023); **Путінська Росія – це ракова пухлина, яка утворилася на тілі людства, – Яковенко** (<https://uatv.ua>, 28.09.2024); **Путін може окопатися в Україні, як «ракова пухлина», – міністр оборони Великої Британії (заг.) Бен Воллес припускає, що Росія спробує закріпитися на окупованих територіях** (<https://lb.ua>, 28.04.2022).

Негативна оцінка в мові медіа стосується не тільки президента країни-агресора, але колишнього очільника Угорщини, який розповсюджував російські наративи у Європі, напр.: **Політичний феномен Віктора Орбана «орбанізм» – це ракова пухлина в спільному європейському організмі** (<https://www.obozrevatel.com>, 01.01.2025).

Використовуючи медичні лексеми *метастази*, *пухлина* та ін. в текстах суспільно-політичної тематики автори публікацій фіксують невиліковність російських ворожих намірів, реальність розповсюдження цих руйнівних процесів в інших країнах та суспільствах, таким чином журналісти гостро критикують втручання у цілісність України та дають негативну оцінку російським військовим діям.

Подекуди спостерігаємо тенденцію до розширення сфери використання словосполучки *ракова пухлина* на прикладі тематики соціальних мереж, пор.: **«Соцмережі – це ракова пухлина». Чому Америка стоїть на небезпечному перехресті** (<https://www.bbc.com>, 18.09.2025).

Для негативної оцінки загальних суспільних процесів автори публікацій використовують медичний термін *гангрена* «Змертвіння певного органу (його частини) чи більш або менш обмеженої ділянки тканин» [13, II, с. 26], який вживають у переносному значенні «вкрай руйнівне, згубне явище, що нищить суспільство чи якусь суспільну інституцію», пор.: **Гангрена суспільного стану у період війни** (Київ, 26.03.2026).

Журналісти подібно до медичного стану наголошують на незворотніх процесах морального розкладу, корупції, деградації, який неможливо зупинити без радикального втручання та змін у суспільстві.

Зібраний лексичний матеріал із мови масмедіа засвідчує активність лексеми *епідемія* в пере-

носному значенні, пор.: «1. Масове поширення якої-небудь інфекційної хвороби. 2. *перен.* Надзвичайно швидке поширення чого-небудь» [13, II, с. 483]. Напр.: **Епідемія** недієздатності: суди в західних областях стали конвеєром з оформлення опіки для ухильників (<https://cripo.com.ua>, 14.03.2026); Ліки від виснаження. Як українські компанії борються з **епідемією** втоми працівників. Підбірка практичних кейсів (<https://forbes.ua>, 30.05.2023). Використовуючи лексеми **недієздатність** «Властивість за знач. **недієздатний**» [13, V, с. 284]. «1. Нездатний до діяльності. 2. *юр.* Позбавлений здатності самостійно здійснювати дії юридичного характеру і нести відповідальність за них» [13, V, с. 284] та **утома** (*втома*) 1. Послаблення сил, викликане напруженою фізичною або розумовою працею, тривалим рухом і т. ін. **Без утоми:** а) не стомлюючись, не відчуваючи втоми. 2. *мет.* Те саме, що **утомленість** [13, X, с. 515], хоча лексеми мають відповідно юридичний та фізіологічний складники, але автори наголошують на масових випадках отримання статусу недієздатності (часом безпідставної) аби уникнути військової служби, а також свідчить про масову утомлюваність українців від війни на території України. Медична лексема **епідемія** у складі словосполучень **епідемія непрацездатності** та **епідемія втоми** підсилює оціночні судження журналістів щодо загальної соціальної напруги в суспільстві.

Засвідчуємо тривалість тенденції щодо активного використання лексеми **хворий**. Пор. словникове значення: «1. Який має яку-небудь хворобу, нездужає; нездоровий; протилежне здоровий. // Уражений хворобою (про органи і частини тіла). // Який свідчить про поганий стан здоров'я людини, наявність у неї якоїсь хвороби. // у знач. ім. хворий. Нездорова, недужа людина. 2. *перен.* Те саме, що нездоровий» [13, XI, с. 46]. Раніше дослідниками було виокремлено низку словосполук із лексемою **хворий**, напр.: **хвора країна, хвора нація, хворий народ** та ін. [Навальна, Хомич, с. 227]. Мовознавці наголошують, що «переважно відповідний прикметник у мові українських масмедіа вживають на позначення хвороби щодо Російської Федерації, яка розпочала повномасштабну війну в Україні, та щодо її народу, який здебільшого підтримує агресію. У такий спосіб журналісти намагаються наголосити на їхній неадекватності, нецивілізованості й антилюдяності» [9, с. 227]. Корпус лексичного матеріалу підтверджує актуалізацію аналізованих лексем і в 2026 році, зокрема й використання дієслова **хворіти** «1. *на що, чим і без додатка.* Бути хворим, страждати від якоїсь хвороби. 2. *за кого –*

що, чим, перен., розм. Глибоко пройматися болем, хвилюватися за когось, щось, уболівати за ким-, чим-небудь [13, XI, с. 46], пор.: **Не думав, що ця нація захворіє аж так масштабно – письменник Мирослав Лаюк про росіян, життя біля фронту і безпорадність поезії** (<https://www.pravda.com.ua>, 27.01.2026).

Корпус аналізованого матеріалу засвідчив використання номінації **хвороба**: «1. Порухення нормальної життєдіяльності організму під впливом несприятливих чинників внутрішнього й зовнішнього середовища; недуга, захворювання. // Вияв хворобливих ознак у розвитку рослин; ураження. 2. *перен.* Неприродне, надмірне захоплення чим-небудь, надзвичайний потяг до чогось» [13, XI, с. 47], пор.: **Рашизм. Історія хвороби: Що перетворило росіян на націю катів та мародерів** (<https://www.ujournal.com.ua>, 13.11.2026).

Подекуди в мові українських масмедіа лексеми з переносним значенням виокремлюють лапками, що певною мірою підкреслює контраст загально-вживаної лексики та слів із додатковим переносним значенням. Це засвідчує, що інше значення остаточно не усталене в сучасній мовній комунікації.

У мові засобів масової інформації вербальна оцінка підсилюється через образливу лексику. Солідарні з дослідниками, що «під дією позамовних чинників – російсько-української війни – простежуємо тенденцію до актуалізації образливої лексики в мові українських масмедіа. Інвективи здебільшого надають мові масмедіа негативної оцінки: передають зневагу до загарбників та особливо до їхніх політиків, наголошують на їхній невихованості, вульгарності, нахабності, брехні в протистоянні українським військовим і наро- дові» [14, с. 47].

Зафіксовано тяглість тенденцій до використання звичних мовних одиниць, якими називають жителів країни-загарбника, напр.: **московити, рашисти, русня** та ін. Пор.: **Мирні переговори: як московити далі боротимуться проти України** (<https://i-ua.tv>, 05.12.2024); **Рашисти** «нашкребли по засіках» на нову модернізацію Т-80, яка дозволяє оминати потребу працювати з харківським двигуном (<https://defence-ua.com/07.072026>); **Рашисти** атакували Запоріжжя – пошкоджено склад та СТО (ФОТО) (<https://racurs.ua>, 01.07.2026); **Рашисти** заявили, що їхня «Цитадель» збиває дрони за 2-3 постріли і назвали її одним з найкращих засобів проти дронів (<https://defence-ua.com>, 06.07.2026); **Русня** нис! **русня** скиглить! **русня** стогне! **русня** ридає! (<https://x.com>, 10.07.2026). За нашими підрахунками найчастіше в мові українських масмедіа

жителів країни-агресора журналісти називають *рашистами*.

Серед корпусу образливої лексики виокремлюємо активне використання лексем, які позначають тварин, напр.: *кріт* «невеликий комахоїдний ссавець, що живе під землею; цінний своїм хутром» [13, IV, с. 358], *миша* «невеличка тварина ряду гризунів, перев. сірого кольору, з гострою мордочкою і довгим тонким хвостом» [13, IV, с. 722], *кінь* «велика свійська однокопита тварина, яку використовують для перевезення людей і вантажів» [13, IV, С. 167] та ін. У мові масмедіа фіксуємо використання означених лексем у переносному значенні відповідно: *кріт* «людина, яка діє приховано та непомітно; підступно»; *миша* «сором'язлива, непомітна особа, яка діє підло і підступно»; *кінь* «людина за деякими зовнішніми ознаками схожа на цю тварину», пор.: *Орбан виконує роль «крота» Путіна в Євросоюзі* (<https://glavcom.ua>, 1.01.2025); *Орбан у розмові з Путіним пропонував стати «мишкою»* (заг.). *Орбан у розмові з Путіним запропонував допомогу щодо війни в Україні та похищувався дружбою* (<https://www.pravda.com.ua>, 07.04.2026); *«Кінь» втомився: експерт пояснив, чому Лаврова списали в утиль* (заг.). *Провал Лаврова на переговорах з Трампом поставив під удар стратегію Путіна. Тепер Кремль боїться сплеску військової допомоги Києву, а Лавров втрачає вплив* (<https://tsn.ua>, 10.11.2025).

Раніше дослідники в оцінці фізичних характеристик та інвективних позначеннях зовнішності людини (можливо за її поведінкою) фіксували словосполучки *кінська голова, кобиляча голова*. Саме так обзивають у мові масмедіа міністра іноземних справ ворожої країни Сергія Лаврова журналісти, зважаючи на його зовнішні характеристики [Navalna, Kostusiak, Sazonova та ін., с. 51].

Зауважимо, що інвективну лексику журналісти використовують не тільки для приниження ворогів українського народу, але й називають образливими словами тих, хто уникає військової служби в Україні, напр. *худоба* «1. збірн. Чотириногі свійські сільськогосподарські тварини. 2. перен., розм., лайл. Тесаме, що бидло» [13, II, с. 167]:

Ухилянти худоба, яку потрібно витягати за ноги: київський ТЦК зганьбився через скандальну заяву. Ухилянтів назвали худобою та пообіцяли суворі заходи (<https://cv.znaj.ua>, 26.02.2026). Такі інвективи вульгаризують тексти українських масмедіа, урзомовлюють публіцистику та розхитують літературні норми функціонального стилю.

Висновки. Отже, у мові сучасних українських засобів масової комунікації помітна тенденція до активізації переносно вжитих слів на позначення різних дій, процесів та станів, зокрема велику групу складає медична лексика, яка в інших сферах контрастує з нейтральною лексикою, надає журналістським матеріалам емоційно-експресивного забарвлення. Зазвичай вони стилістично марковані, співвідносні з розмовним стилем та мають виразне пейоративне забарвлення.

Уживання слів із переносним значенням у публіцистиці засвідчує функціонально-стильову дифузність лексики як одну з визначальних тенденцій у розвитку сучасної української мови.

У текстах масмедіа активно використовується інвективні слова. За допомогою вказаних негативно оцінних лексем автори створюють відповідні характеристики тих, хто є ворогом української держави, підігрує на боці ворога і прагне здійснити підлі вчинки.

Аналізовані лексеми віддзеркалюють негативні процеси в суспільстві в період війни, а також засвідчують тяглість лінгвістичних позицій щодо функціонування пейоративних лексем у різних сферах функціонування.

Висновкуємо, що використання оцінної лексики забезпечує функцію підвищення уваги читача, апелюючи до його зацікавленості чи стимулюючи інтерес до тих чи тих подій. У період повномасштабної російсько-української війни спостерігаємо активізацію вербальної оцінки, яка експресивізує текст, іноді слугує інструментами для маніпуляції суспільною свідомістю.

Серед перспектив наукових розвідок вважаємо актуальними дослідження з трансформації лексики інших тематичних груп для позначення вербальної оцінки в медіа текстах.

Список літератури:

1. Белецька А. В. Емоційний контент в новинному продукті інтернет-медіа України у часи постправди. *Scientific notes of the institute of journalism*. 2019. Т. 2. С. 11–26.
2. Бігунова Н. О. Позитивна оцінка: від когнітивного судження до комунікативного висловлювання: монографія. Одеса: КП ОМД, 2017. 580 с.
3. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) / уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. Київ, Ірпінь: ВТФ «Перун», 2005. 1728 с.
4. Калужинська Ю. В. Функціонування негативно-оцінної лексики в газетних текстах суспільно-політичної тематики. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*. Том 33 (72) № 1. Ч. 1 2022. С. 36–40.

5. Ковтун О. В. Проблематика лінгвоаксіології в західній дослідницькій традиції: аспектуальний огляд. *Publishing House «Baltija Publishing»*. 2021. С. 274–297.
6. Кондратенко Н. В. Лінгвістична експертиза текстів політичної тематики: загальні принципи та прийоми. *Актуальні проблеми філології та перекладознавства*, 2017. Вип. 12. С. 115–119.
7. Космеда Т. А., Халіман О. В. «Грамматика оцінки» як актуальна проблема сучасного мовознавства. *Лінгвістичні студії*: зб. наук. пр. Донецьк, 2011. Вип. 22. С. 17–23.
8. Кривенченко Д. С. Мовна категорія оцінки та її характеристика в українських ЗМІ. *Записки з українського мовознавства* : зб. наук. пр. Одеса : Назарчук С. Л., 2024. Вип. 31. С. 277–287.
9. Навальна М., Хомич Т. Лексика медичної сфери – джерело експресивізації мови сучасних масмедіа. *Культура слова*. 2024. Вип. 100. С. 224–236. URL: <http://jnas.nbu.gov.ua/article/UJRN-0001544293>
10. Приходько Г. І. Категорія оцінки в контексті зміни лінгвістичних парадигм. Запоріжжя : Кругозір, 2016. 200 с.
11. Прудникова Т. І. Тенденції розвитку економічної лексики української мови на тлі соціальної динаміки. Дис. на здоб. наук. ступеня канд. філол. наук зі спеціальності 10.02.01 «Українська мова». Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки. Луцьк, 2020. 274 с.
12. Шульська Н. М., Зінчук Р. С. Медіаманіпуляції в умовах російсько-української війни (на прикладі локальних ЗМІ). *Південний архів (філологічні науки)*. 2022. № 90. С. 68–76.
13. Словник української мови : В 11-ти т. Київ : Наук. думка, 1970 – 1980. Т. I – XI.
14. Kostusiak N., Navalna M., Skliarenko O., Masytska T., Sydorenko T., Pryimachok O., Holoiukh L. Expression of Negation in Media Texts During the Russian-Ukrainian War. *AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Research*, 2023. Vol. 13, Issue 1, Spec. Issue XXXIV. P. 123–131.
15. Navalna M., Kostusiak N., Sazonova Ya., Prosiannyk O., Skliarenko O., Chernobrov Yu., Ovsiienko A., Pryimachok O., Shynkar T. Invective Vocabulary in The Language of the Ukrainian Mass Media During the Russia-Ukraine War: Stylistic Layers and Pragmatics of Meaning. *AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Research*. 2024. Vol. 14, Issue 1, Spec. Issue XL. P. 47–53.

Navalna M. I. ANALYSIS OF VERBAL EVALUATION IN THE LANGUAGE OF CONTEMPORARY UKRAINIAN MASS MEDIA

The study examines contemporary mass media materials from the period of the full-scale Russian-Ukrainian war that document the use of evaluative vocabulary; in particular, it describes and classifies 1) medical vocabulary used in a figurative sense and 2) invective vocabulary (from the group of words denoting animals).

While analyzing journalistic materials from the Ukrainian media landscape, methods such as observation, classification, and the description of lexical units were used.

The study revealed that in the language of contemporary Ukrainian mass media, there is a noticeable trend toward the increased use of words in figurative sense to denote various actions, processes, and states; in particular, medical vocabulary constitutes a large group, which – in contrast to the neutral vocabulary used in other fields – lends journalistic materials an emotional and expressive tone.

They are typically stylistically marked, consistent with colloquial style, and have a distinctly pejorative connotation. The use of words with figurative meanings in journalistic writing has demonstrated the functional and stylistic diffusion of vocabulary as one of the defining trends in the development of the modern Ukrainian language.

The analysis of mass media texts revealed that journalists actively use invective words. Using these negatively connoted lexemes, authors create corresponding characterizations of those who are enemies of the Ukrainian state, side with the enemy, and seek to commit despicable acts.

The analyzed lexemes reflect negative processes in society during wartime and also demonstrate the continuity of linguistic perspectives regarding the functioning of pejorative lexemes in various spheres of usage.

The results of the study provided grounds for the following conclusions: the use of evaluative vocabulary serves to heighten the attention of the information consumer by appealing to their curiosity or stimulating interest in certain events. During the period of full-scale Russian-Ukrainian war, we observe an intensification of verbal evaluation, which adds expressiveness to the text and sometimes serves as a tool for manipulating public consciousness.

Keywords: mass media language, verbal evaluation, negative evaluation, extralinguistic factors, information consumer, Russian-Ukrainian war, stylistic role.

Дата першого надходження статті до видання: 13.07.2026
 Дата прийняття статті до друку після рецензування: 31.07.2026
 Дата публікації (оприлюднення) статті: 09.10.2026